

Alueellisen mediakasvatusyhteistyön hyvät käytänteet

– askelia onnistuneeseen
yhteistyöhön

Mediakasvatusseura

Sisällys

1. Yksinäisistä susista tehokkaaksi laumaksi	4
2. Omaa toimintaympäristöä tutkimassa	5
3. Yhteistä toimintalinjaa etsimässä	7
4. Mediakasvatukselle oma alueellinen kehittämisryhmä?	9
5. Koulutuksesta lisää alueellista osaamista	10
6. Minun, sinun ja meidän yhteiset resurssit	11
7. Viestintä lisää yhteistyön ja onnistumisen mahdollisuuksia	14
8. Mediakasvatusmyönteisen kulttuurin edistäminen	17
9. Luettavaa	19

Alueellinen yhteistyö on rikkaus – myös mediakasvatuksessa!

”Yleisesti tekee hyvää tuulettaa käsityksiään ja toimintatapojaan eri ammattilaisten kanssa.”

Alueellisella mediakasvatussyhteistyöllä tarkoitetaan esimerkiksi kylän, kaupungin, kunnan tai maakunnan sisällä tapahtuvaa toimintaa, jota tehdään yhteisesti toimijoiden kesken. Yhteistyöhön voivat ryhtyä esimerkiksi päiväkodit, koulut ja muut oppilaitokset, nuorisotyön toimijat ja nuorten ryhmät, järjestöt, kirjastot, vanhempainyhdistykset, eri alojen yritykset, museot, paikalliset media- ja elokuvakeskukset ja muut kulttuuripalveluita tarjoavat tahot.

Alueellisen mediakasvatussyhteistyön tavoitteena on toteuttaa laadukasta mediakasvatusta, jonka kohteena ovat alueen lapset, nuoret, vanhemmat ja/tai muut kasvattajat sekä myös seniorikansalaiset. Yhteistyön avulla voidaan yhdistää mediakasvatukseen tarkoitettuja resursseja ja saada ne tehokkaaseen käyttöön. Samalla syntyy arvokasta, yhteistä osaamista.

Mediakasvatuksesta kiinnostuneiden toimijoiden joukko kasvaa Suomessa ja uudet toimijat tuovat kentälle intoa ja toimintaan erilaisia näkökulmia. Mediakasvatuseura on tukenut alueellisen työn kehittämistä muun muassa käynnistämällä alueellisten toimijoiden verkoston. Verkostoon kuuluu kuntien mediakasvatusta kehittäviä avainhenkilöitä kuudesta kunnasta. Avainhenkilöt työskentelevät kunnissa mm. kulttuuri- ja mediakeskuksissa mediakasvatuksen edistäjinä ja toteuttavat koulutus-toimintaa eri kohderyhmille. Vuonna 2013 käynnistetty verkosto toimii asiantuntijuiden ja osaamisen sekä hyvien käytänteiden jakamisen paikkana. Verkoston toiminnan myötä koimme tärkeäksi koota osaamista ja toimintavinkkejä yksiin kansiin.

”Onnistuneen alueellisen yhteistyön salaisuus on yhteisymmärrys ja molemminpuolinen innostus.”

Tämän oppaan tavoitteena on tarjota mediakasvatuksen alueellisesta yhteistyöstä ja kehittämisestä kiinnostuneille ammattilaisille kuten opettajille, nuorisotyöntekijöille, kirjastotyöntekijöille, mediakasvattajille, kouluttajille ja hanketyötä tekeville työkaluja, ideoita ja vinkkejä omaa työtä tukevan henkilökohtaisen mediakasvatusryhmän tai -verkoston ja/tai laajemman alueellisen mediakasvatusverkoston kehittämiseksi. Verkoston muoto ja suuruus voi vaihdella pienehköstä tehotiimistä laajaan alueelliseen asiantuntijaryhmään. Opas tukee verkoston kehittämisessä ja ylläpitämisessä ja sisältää myös neuvoja yhteisten mediakasvatushankkeiden kehittelyyn.

Opasta varten kysyimme verkossa ja sähköpostitse alueellista yhteistyötä tekevilta heidän ajatuksiaan yhteistyöstä. Yhteistyöhön liittyviä ajatuksia on poimittu oppaaseen ja toimitettu nimettöminä kurssiivein konkreettisiksi esimerkeiksi työn mahdollisuuksista ja haasteista. Erityiskiitos kyselyyn vastanneille!

Kiitokset myös julkaisua kommentoineille Mediakasvatusseuran hallituksen jäsenille Suvi Tuomiselle (projektipäällikkö, Verke – verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus) ja Jaana Fedotoffille (koordinaattori, Nuorten tieto- ja neuvontatyön kehittämiskeskus Koordinaatti) sekä Tampereen kaupungin Mediakoulun mediapedagogi Jukka Haverille sekä Saimaan mediakeskuksen päällikkö Timo Kainulaiselle.

1. Yksinäisistä susista tehokkaaksi laumaksi

Moni innostuu mediakasvatuskoulutuksesta päästyään kokeilemaan käytännönläheisiä ja hauskoja mediakasvatusmenetelmiä. Innostuksen siirtäminen arjen työhön ja osaksi työyhteisön kulttuuria voi olla kuitenkin koetinkivi. Yksinäinen innostunut mediakasvattaja ei ole työyhteisöissä harvinaisuus. Opettaja voi olla koulussaan, kirjastotyöntekijä kirjastossaan ja kulttuurisuunnittelija virastossaan ainoa, jonka mielestä mediakasvatusta olisi tärkeää kehittää. Työyhteisö voi sallia yksittäisen henkilön kokeilut ja projektit, mutta ei välttämättä tue mediakasvatuksen juurruttamista koko yhteisöön. Innostunut mediakasvattaja ei saa ideoitaan ja ajatuksiaan aina läpi, sillä mediakasvatuksen merkityksestä ei välttämättä ole työyhteisössä tarpeeksi tietoa, eikä sitä siitä syystä osata viedä osaksi toimintasuunnitelmaa ja toteutusta. Myös tässä tapauksessa verkosto voi olla tukemassa yksittäisen työntekijän arkea ja vahvistaa ymmärrystä laajasta näkökulmasta.

On myös toisenlaisia tarinoita. Työyhteisö voi olla myönteinen mediakasvatusta kohtaan ja yhdessä tekemisen kulttuuri on vahva. Jossain vaiheessa kuitenkin herää ajatus, miten työtä voitaisiin kehittää ja saada uusia ideoita mediakasvatustyöhön.

”Upeimpia ovat projektit, joihin on voinut käyttää suunnittelussa ja toteuttamisessa tarpeeksi aikaa ja mukana on ollut uusia, innostuneita (joskus myös yllättäviä) yhteistyökumppaneita. Projektista on saattanut syntyä media- ja taidekasvatuksen lisäksi hieno sukellus paikalliseen kulttuuriin, alueelliseen historiaan tai kokonaan eri kulttuuriin.”

Jotta mediakasvattaja ei jää yksin työnsä kanssa ja työyhteisö löytää mahdollisuudet kehittää mediakasvatuskäytänteitään, on tärkeää kartoittaa oma mediakasvatusverkosto ja toimintaympäristö, jossa työtä tehdään. Ottamalla mukaan yhteistyökumppaneita suunnittelu- ja toteutusvaiheessa työn kuormittavuus vähenee, työn laatu ja vaikuttavuus paranevat, resursointi helpottuu, vertaistuki vahvistuu, osaaminen lisääntyy ja voimavarat myös jatkokehittämiseen lisääntyvät.

”Työpaikalla voidaan olla suoraan sitä mieltä, että mediakasvatus ei kuulu tänne. Lapset ovat jo riittävästi muutenkin medioiden äärellä ja työpaikalle ei haluta yhtään enempää laitteita ja vimpaimpia, joilla lapset voisivat leikkiä. Tavallaan mediakasvatus ymmärretään väärin – vain aikuisten vahtimana leikkinä ja pelaamisena.”

2. Omaa toimintaympäristöä tutkimassa

Mediakasvatuksesta innostuneen on hyvä aloittaa kartoittamalla verkosto, jonka varassa mediakasvatusta voi kehittää. Tämä verkosto toimii myös oman työn tukena, auttaa projektien kehittämisessä, tarjoaa konkreettista apua projektien toteuttamiseen, neuvoa ja opastaa. Ymmärrys kumppaneiden arvoista ja päämääristä kesken helpottaa yhteistyötä. Esimerkiksi koulun ja yrityksen välinen yhteistyö voi olla haastavaa, jos yhteistyön päämäärät ovat kovin kaukana toisistaan. Yhteistyön tavoitteena on, että kaikki voittavat ja hyötyvät! Toisaalta arvot ja päämäärät saattavat yhteistyökumppaneiden kesken olla hyvinkin erilaiset, pääasia on että ne tiedostetaan. Samalla toiminnalla voidaan toteuttaa useampia tavoitteita ja kompromisseja pitää pystyä tekemään.

”Alueellisia yhteistyökumppanejamme ovat paikalliset koulut, lasten ja nuorten kuvataidekoulu, lastensuojelulaitokset, pakolaiskeskus, maahanmuuttajajärjestöt, kulttuuritoimi, taidejärjestöt, SPR, museot, kirjastot, eriteemalliset tilaisuudet, festivaalit, vanhainkoti ja kyläyhteisö.”

Mediakasvatusverkosto koostuu monista osista. Yksi tärkeä – ellei tärkein – on oma työyhteisö. Mitä useampi työyhteisön jäsen ymmärtää, mitä olet tekemässä, sitä varmemmin saat työyhteisöltäsi tukea. Mediakasvatuksen kehittämisen pitäisi olla esimerkiksi koulussa koko koulukulttuuria koskevaa tekemistä, ei yhden opettajan urakointia. Tämän vuoksi on tärkeä saada mahdollisimman suuri osa työyhteisöstä mediakasvatustyölle myönteisiksi. Ymmärrystä ja osaamista voi lisätä esimerkiksi järjestämällä koulutusta, kokeilemalla toimintaa yhdessä ja jakamalla hyviä käytänteitä.

Oman työyhteisön verkostoa vahvistetaan muilla alueen toimijoilla. Ota hetki aikaa, avaa netin hakukone ja kartoita alueellasi toimivia kumppaniehdokkaita toimijoita. Kirjaa yhteystiedot ylös niin saat verkostostasi konkreettisen. Nämä ovat mahdollisia yhteistyökumppaneitasi, joiden kanssa voit toteuttaa mediakasvatusprojekteja. Pohdi millaisia yhteistyön mahdollisuuksia ja yhteisiä haasteita sinulla ja yhteistyökumppanilla voisi olla. Millaisia toimintamalleja voisitte kehittää yhdessä toisianne hyödyntäen?

Malli alueelliseen verkostokartoitukseen

Yhteistyökumppanisi	Yhteystiedot	Ideoita yhteistyöhön
yliopisto, jossa opiskellaan esim. opettajaksi tai media-aloille		
ammattikorkeakoulu, jossa opiskellaan media-, nuoriso-, sosiaali-, kulttuuri- tai teknologia-alaa		
oman paikkakunnan tai koulun tukioppilaat		
nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttamiselin		
kirjasto		
kulttuuri-, opetus-, ja sivistysvirasto, nuorisotoimi tai kunnan kulttuurikeskus		
mediakeskus		
elokuvakeskus		
elokuvateatteri		
yrittäjiä, jotka tekevät mediakasvatusta työkseen		
järjestöjä, jotka tekevät mediakasva- tustyötä tai toimivat esimerkiksi taiteen tai musiikin alalla, tai jotka järjestävät lapsille ja nuorille suunnattua toimintaa		
nuorisotyötä tekevät toimijat (lähin nuorisokeskus tai nuorisotalo, järjestö tai seurakunta)		
mediatalot (paikallislehdet, radio, televisioyhtiöt)		
käynnissä olevat mediakasvatushankkeet		
museot		
seurakunnat		
kerhot		
vanhempainyhdistykset		
nuorten ryhmät		
muut mediakasvatuksesta mahdollisesti kiinnostuneet tahot		

Esimerkkejä yhteistyöstä

- 1 Mediatalosta voi pyytää toimittajan tai valokuvaajan kertomaan omasta työstä, pitämään esimerkiksi uutistyötunteja ja valottamaan median tekemisen käytänteitä. Toisaalta lapsiryhmän voi myös viedä mediataloon vierailulle.
- 2 Paikalliset elokuva-, media- ja kulttuurikeskukset tarjoavat usein ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan monenlaista toimintaa. Toimijoilla voi olla tarjolla esimerkiksi oma elokuvateatteri, kuljetettava esityskalusto, mediapajamalleja sekä koulutuspalveluita.
- 3 Nuorisotaloilla ja -keskuksissa on usein ajanmukaiset medialaitteet sekä tilaa mediaesitysten tekemiseen. Monilla nuorisotyöntekijöillä on myös media-taitoja sekä ymmärrystä nuorten media-arjesta. Voisivatko nuorisotyöntekijät välineillään ja osaamisellaan auttaa esimerkiksi mediapäivän järjestämisessä tai muuten auttaa työssäsi?
- 4 Paikallisessa elokuvateatterissa voi järjestää lapsiryhmille elokuvanäytöksen tavallista halvempaan lipunhintaan. Elokuva-alan järjestöt ja elokuvakeskukset tarjoavat maksua vastaan elokuvia näyttöoikeuksineen esimerkiksi päiväkodeille ja oppilaitoksille. Elokuvan katsomisen jälkeen elokuvaa voidaan käsitellä yhdessä elokuvakasvatusmateriaalin avulla.
- 5 Kirjastot tarjoavat tukea etenkin tiedonhallintataitojen opetteluun. Kirjastoilla on myös muita monipuolisia mediakasvatuspalveluja, kuten mediavinkkausta. Monissa kirjastoissa myös valikoima erilaisia mediavälineitä, mitä voi hyödyntää.
- 6 Viestintäalan opiskelijat voidaan kutsua järjestämään mediapäivää tai -viikkoa päiväkotiin tai kouluun oppilastyönä. Samalla on mahdollisuus tarjota opiskelijoille tilaisuuksia opinnäytetyön tekemiseen.

Lue lisää yhteistyöhankkeista Mediakasvatus.fi:n Hankepankista
www.mediakasvatus.fi/hankkeet/

3. Yhteistä toimintalinjaa etsimässä

”Mediakasvatuspaja kouluilla saattaa olla pahimmillaan opettajan sijaisena toimimista, ei kouluttamista. Myös vanhempainiltojen henki voi olla, että asiantuntija käy sanomassa sanansa eikä tilaisuutta kytketä muuhun koulussa tapahtuvaan toimintaan. Tehty työ jää silloin irralliseksi.”

Alueellinen mediakasvatusyhteistyö vaatii useimmiten organisaatioiden rajoja ylittävää, moniammatillista yhteistyötä. Kun organisaatioiden toimintakulttuurit, säännöt ja tavat kohtaavat, syntyy usein hankausta, joka pahimmillaan voi vesittää yhteistyön tekemisen innon. Ennen yhteistyön aloittamista on hyvä käydä omassa organisaatiossa läpi, mitkä ovat yhdessä tekemisen reunaehdot:

- Mitä tavoitteita yhteistyöllä on meille? Miten me hyödyimme?
- Mitä me olemme valmiita antamaan muille?
- Mitä odotuksia meillä on yhteistyökumppaneillemme?
- Voimmeko maksaa yhteistyöstä aiheutuneita kuluja? Millaisia? Mitä kuluja emme voi maksaa?
- Kenen työaikaa yhteistyöhön voi ja saa käyttää?
- Voiko oman organisaation tiedotuskanavia käyttää hankkeen hyödyksi? Onko olemassa viestintään liittyviä sääntöjä, jotka suunnittelussa täytyy ottaa huomioon?
- Voiko organisaation tiloja ja laitteita hyödyntää yhteistyössä? Pitääkö tiloista ja laitteista maksaa?
- Millaisella aikataululla yhteistyötä voidaan lähteä tekemään?
- Pitääkö yhteistyötä varten tehdä organisaation sisällä sopimusta tai valmistelemaa työtä? Tarvitaanko tekemiseen ja yhteistyön aloittamiseen lupa tai suostumus? Miltä taholta?
- Milloin yhteistyö ei missään nimessä sovi? Onko tiettyjä päiviä, ajankohtia tai vuodenaikoja, jolloin yhteistyötä ei voida toteuttaa muiden projektien takia?
- Onko organisaatiolla sisäisiä sääntöjä, jotka voivat tuottaa haasteita yhteistyössä?
- Onko organisaatioilla sidosryhmiä, joita yhteistyötä suunniteltaessa pitäisi kuulla? Miten kuullaan hankkeen kohderyhmiä valmisteluvaiheessa?

”Lähinnä ongelmana ovat aikataulut: kouluvierailuita on hankala saada sovitettua koulujen työskentelyrytmiin ja koululaisryhmien on hankala liikkua paikasta toiseen, koska jo matkat vievät runsaasti aikaa.”

Kun yhteistyötä kahden tai useamman organisaation kanssa suunnitellaan, voidaan yllä olevien kysymysten avulla selvittää, mitkä ovat mukaan lähtevien toimijoiden toiminnan edellytykset, motivaatiot, toiveet ja rajat. Kun nämä on määritelty, on yhteistyötä turvallisempaa suunnitella ja toteuttaa. Toisen organisaation toimintakulttuuriin, päämääriin ja arvoihin kannattaa tutustua ajan kanssa. Muun muassa toiminnan erityisyys ja turvallisuussäännöt voivat vaikuttaa yllättävän paljon yhteistyöhön. Se, mikä tuntuu luontevalla ja järkevällä toiminnalla esimerkiksi nuorisotoimijan näkökulmasta, voi olla koulun tai päiväkodin vinkkelistä täysin mahdotonta toteuttaa. Yhteiset suunnittelukokoukset vähentävät väärinymmärrysten mahdollisuuksia ja antavat kuvaa toisen organisaation toimintakulttuurista.

4. Mediakasvatukselle oma alueellinen kehittämisyhmä?

Mediakasvatuksen alueellisen kehittämisen näkökulmasta olisi tärkeää, että samalla seudulla toimivat mediakasvatuksesta kiinnostuneet pystyisivät kohtaamaan toisiaan säännöllisesti. Voisiko oman alueen kirjasto, elokuva- tai kulttuurikeskus toimia mediakasvatusverkoston hermokeskuksena, jossa olisi luontevaa kokoontua vaikkapa kolme, neljä kertaa vuodessa kertomaan, mitä on tehty ja mitä on suunnitteilla? Tällaisen verkoston perustamista kannattaa harkita etenkin, jos alueelle on saatu rahoitettu mediakasvatushanke – verkoston perustaminen voi tällöin olla osa hankkeen aikaansaannoksia. On tärkeää huomioida, että vaikka hanke päättyy, voi verkosto silti jäädä elämään. Millaisia mahdollisuuksia sille on ja miten ryhmän jatkuvuudesta pidetään huolta?

”Alueellinen kehittämisyhmä oli hyödyllinen, mutta aikansa kutakin. Kukaan meistä ei ehtinyt organisoida verkostoa omien töiden lisäksi. Kenties jatkettaessa toiminta olisi saanut enemmän näkyvyyttä ja eri toimijat olisivat voineet kehittää erityisosaamistaan yhdessä nykyisen jossain määrin rinnakkaisen toiminnan sijaan. Jotain siemeniä nykyiselle mielestäni hyvin toimivalle yhteistyölle kehittämisyhmä loi. Luottamuksellisen ilmapiirin, kenties.”

Mediakasvatuksen kehittämisyhmien tehtävänä on:

- luoda yhteistyösuhteita
- suunnitella esimerkiksi yhteisiä kampanjoita ja tapahtumia
- levittää tietoa meneillä olevista mediakasvatustoiminnoista,
- jakaa osaamista ja neuvoja ryhmän jäsenille hankkeiden onnistumisen tueksi,
- pohtia alueellisia haasteita, joihin ryhmä voi vaikuttaa ja kehittää alueellisia ratkaisumalleja.

Verkostoja voi virittää myös verkon yli. Esimerkiksi Facebookissa on useita kehittämisyhmiä, joihin voi liittyä ja lähteä kehittämään alueellisia verkostoja. Ryhmän voi myös perustaa itse ja kutsua siihen avainhenkilöitä omalta alueelta. Ryhmän ylläpitäminen ja keskustelun herättäminen ovat jonkin verran aikaa vieviä toimintoja, joihin kannattaa resursoida, mikäli keskustelun herättäminen verkossa koetaan tärkeäksi. Useimmat ulkoiseen viestintään tarkoitetut sosiaalisen median palvelut (esimerkiksi oman hankkeen tiedotussivut) voivat vaatia lähes päivittäistä päivitystyötä. Yhteismoderointi ja vastuun jakaminen useammalle yhteistyöorganisaation edustajalle vähentää yhden ihmisen painetta päivitystyöstä. Sisäisen, pienen työryhmän ylläpito vaatii seuraamista, mutta ei välttämättä niin paljon päivittämistä. On hyvä huomioida kuitenkin myös se, että sosiaalisissa medioissa liikkuminen ja keskustelun herättely eivät ole kaikille toimijoille luontevaa toimintaa ja joissakin organisaatioissa se voidaan työaikana jopa estää.

5. Koulutuksesta lisää alueellista osaamista

Alueellisessa yhteistyössä on hyvä huomioida mahdolliset koulutustarpeet. Yhteistyöhön voi kuulua sekä yhteistyössä olevien organisaatioiden sisäistä kouluttautumista että kohderyhmille tarjottavaa koulutusta. Eri alojen ammattilaisten yhteiskoulutuksen keskeinen hyöty on, että koulutuksen aikana syntyy yhteinen käsitys alueellisesta mediakasvatustyöstä ja sen tavoitteista. Koulutus mahdollistaa yhteisen pohdinnan, arvojen ja päämäärien asettamisen sekä keskustelun, jota voi olla vaikea muutoin käydä.

 ”Yhteistyön olen kokenut epäonnistuneen silloin, kun haluttua kohderyhmää ei ole tavoitettu eikä osallistujia ole saatu tai kohderyhmä odottaa toiminnalta jotain muuta kuin mitä se on tarjonnut.”

Suomessa toimii useita itsenäisiä kouluttajia ja tahoja, joiden kautta on mahdollista saada opastusta ja koulutusta mediakasvatukseen toteuttamiseen. Kouluttajat myös tulevat esimerkiksi päiväkoteihin ja kouluihin kouluttamaan oppilaita ja täydennyskouluttavat myös ammattilaisia.

Paikallisia kouluttajaverkostoja kannattaa tutkia. Kulttuuri- ja mediakeskuksilla ja mediakasvatusta toteuttavilla tahoilla, kuten järjestöillä ja kirjastoilla on usein reservi kouluttajia, jotka kouluttavat mielellään eri kohderyhmiä.

Omaa koulutustoimintaa suunniteltaessa on hyvä kartoittaa, millaista koulutusta kohderyhmä kaippaa. Eri organisaatioissa tarpeet voivat olla hyvin erilaisia. Koulutuksen aikatauluttaminen on työtä, johon kannattaa panostaa, sillä luontaiset koulutusajankohdat saattavat olla hyvin vähissä. Koulujen kulttuurissa esimerkiksi lauantaikoulutukset voivat olla mahdottomia järjestää ja toisaalta työaikana koulutukseen pääseminen voi olla tiukkoina taloudellisina aikoina vaikeaa. Järjestöjen vapaaehtois-toimijoille lauantait voivat puolestaan olla ainoita mahdollisia kouluttautumispäiviä.

Kansalliset mediakasvatusta tarjoavat kouluttajaverkostot:

- Mannerheimin Lastensuojeluliiton mediakasvatuskouluttajat toimivat ympäri Suomen. Kouluttajien välityksestä vastaavat MLL:n piirit ja koulutustarjonta ja hinnat vaihtelevat hiukan piireittäin.
www.mll.fi/kasvattajille/mediakasvatus/koulutukset
- Ehkäisevän päihdetyön järjestöllä, EHYT ry:llä on Pelitaito-kouluttajia ympäri Suomea. Kouluttajan voi kutsua keskustelemaan peliteemasta lasten, nuorten ja aikuisten kanssa. Hinnat ja tilausohjeet löytyy Pelitaito.fi:stä.
www.pelitaito.fi/kouluillejaammattilaisille/pelitietotunnit-ja-vanhempainillat
- Nuorten Akatemiasta voi tilata kouluttajan yläkouluihin, lukioihin ja toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin. Nuorten Akatemian vaihtuvissa koulutustee- moissa media on usein edustettuna tavalla tai toisella.
<http://www.nuortenakatemia.fi/fi/note/kouluvierailut/>
- Mediakasvatuskeskus Metkan toiminta kohdistuu lapsiin, nuoriin, ammatti- kasvattajiin ja vanhempiin. Toiminnassa keskeistä on lasten ja nuorten aktii- visen roolin vahvistaminen median käyttäjinä ja tuottajina. Metka toteuttaa koulutuksia ja työpajoja lapsille ja aikuisille.
<http://mediametka.fi/toiminta>

- Plan Suomen mediakasvatukseen erikoistuneet lasten oikeuksien lähettiläät ovat koulututtuja lapsen oikeuksien puolestapuhujia. Lapsen oikeuksien lähettiläät järjestävät päiväkodeissa, kouluissa, nuorisotaloissa ja -järjestöissä toiminnallisia hetkiä lapsen oikeuksista ja kehitysmaiden lasten arjesta. Planilta saa mediakasvatuskoulutusta myös opettajille.
<http://globaalikoulu.plan.fi/opettajille>
- Sanomalehdillä on omat sanomalehti opetuksessa-yhteyshenkilöt, jotka tukevat sanomalehden hyödyntämisessä etenkin kouluissa.
www.sanomalehdet.fi/index.phtml?s=2326
- Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus järjestää kouluvierailuja ympäri Suomen
www.tekijanoikeus.fi/kouluvierailut
- Asiantuntijaverkosto on verkkopalvelu, josta yläkoulun ja lukion opettajat sekä opinto-ohjaajat voivat etsiä haluamansa alan ammattilaisia ja ottaa heihin yhteyttä. Sovittuna aikana asiantuntija tulee luokkaan vierailulle etäyhteydellä ja kertoo tunnin aiheesta oman työnsä ja osaamisensa näkökulmasta sekä vastaa opiskelijoiden kysymyksiin. Palvelusta löytyy viestintä- ja media-taito-osaamisella varustettuja asiantuntijoita.
www.opetin.fi/asiantuntijaverkosto/
- Luennoitsija.fi-palvelusta löytyy suomalaisia koulutusalan yrityksiä, jotka tarjoavat koulutuksia työyhteisöille, kouluille ja muille organisaatioille. Yrityksille voi antaa palautetta koulutuksista ja vertailla yrityksiä saadun palautteen perusteella. Mukana on myös mediakasvatusalan ammattilaisia.
www.luennoitsija.fi

6. Minun, sinun ja meidän yhteiset resurssit

”Resurssit ovat haaste: toimintakenttämme on maantieteellisesti iso alue ja välimatkat ovat pitkät. Kysyntää on ja tekijöitäkin on, mutta rahaa toiminnan laajentamiseen ei ole.”

Yksi mediakasvatuksen alueellisen yhteistyön ideoista on, että resursseja yhdistetään ja pyritään löytämään kustannustehokkaita tapoja toteuttaa mediakasvatusta yhdessä. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että toimijat eivät välttämättä osta omia median tekemisen välineitä ja järjestä toimintaa omissa tiloissaan, vaan että sekä tilat että välineet ovat yhteisessä käytössä. Teoriassa helppo, mutta käytännössä huomattavasti haastavampi toteuttamismalli vaatii toimijoiden välistä keskinäistä luottamusta sekä selkeän työnjaon ja sopimusten tekemistä. Luottamuksen rakentamiseksi ja toimivan yhteistyön rakentamiseksi vaaditaan yhteistä tapaamista ja suunnittelua.

Toimenpide-ehdotuksia resurssien tarkastelemiseksi:

- Kartoitetaan osaamisresurssit. Millaista osaamista ryhmässä on? Miten sitä voi hyödyntää ja voiko sitä jakaa? Mitä osaamista puuttuu?
- Kartoitetaan yhteinen mediavälineistö. Mitä välineitä on, mitä puuttuu? Voidaanko jotakin hankintoja tehdä yhdessä? Löytyykö alueelta kaupallinen toimija, joka voisi tukea toimintaa esimerkiksi antamalla vanhentuneita laitteita hankkeen käyttöön?
- Kartoitetaan muita resursseja. Kuinka paljon voidaan käyttää rahaa matkustamiseen? Voidaanko jotakin toteuttaa etäkoulutuksena tai etätyöpajoina? Tarvitseeko kokousta livenä vai voidaanko hyödyntää esimerkiksi Skypeä kokoontumisalustana?
- Kartoitetaan mitä media-alustoja työssä voisi käyttää. Esimerkiksi yhteistä verkkosivustoa ei välttämättä tarvita, vaan toimintaan voi riittää blogi, wiki tai sosiaalisessa mediassa toimiva työryhmä.
- Mietitään yhdessä, voidaanko työssä hyödyntää lasten ja nuorten omia välineitä. BYOD eli ”bring your own device” -toimintamalli vähentää laitehankintakustannuksia ja mahdollistaa omien medialaitteiden tarkoituksenmukaisen käytön.
- Voisiko työssä hyödyntää olemassa olevia mediakasvatussisältöjä, joita on listattu esimerkiksi www.mediakasvatus.fi:hin? Esimerkiksi mediakasvatustekemisen saattaa olla turhaa, koska mediakasvatusalan järjestöt ja viranomaiset ovat tuottaneet paljon mediakasvatusesitteitä, kirjoja ja muita julkaisuja, joita kannattaa hyödyntää esimerkiksi koulutusten järjestämisessä ja suuri osa aineistosta on maksuttomasti saatavilla. Ota selvää, mitä olemassa olevaa voisi hyödyntää.
- Vaatiiko mediakasvatuksen toteuttaminen painotöiden tekemistä, esimerkiksi esitteitä tai julisteita? Millä ne voisi korvata?
- Yhteiset tapahtumat vähentävät yhdelle toimijalle syntyvää painetta ja jakavat kustannuksia. Yksi tarjoaa tilat, toinen tuo asiantuntemuksen ja kolmas järjestää kahvituksen.
- Haetaan rahaa yhdessä. Kansallisia ja paikallisia rahoituskanavia kannattaa selvittää ja hyödyntää. Esimerkiksi monet paikalliset säätiöt sekä toimijat (esimerkiksi pankit ja kaupungin kulttuuritoimi) saattavat rahoittaa mediakasvatushankkeita. Rahoitusta haettaessa kannattaa huomioida, että rahoittajat vaativat yleensä omavastuusuuden. On myös hyvä pohtia, kuka hanketta hallinnoi ja mitkä ovat hallinnon resurssit.
- Toteutetaan mieluummin yksi hyvin suunniteltu kuin monta pientä työmuotoa. Resurssit yhdistetään yhteiseen, laadukkaaseen ja laaja-alaiseen tekemiseen kuin pienten pistemäisten kokonaisuuksien toteuttamiseen.

Alueellisten hankkeiden rahoitusmahdollisuuksia voi tutkia verkossa:

- www.minedu.fi
Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee valtakunnallisia mediakasvatushankkeita, joiden tavoitteena on medialukutaidon ja turvallisen median käytön edistäminen. Ministeriöstä jaetaan avustuksia myös nuorisotyöhön ja -toimintaan, joissa voidaan toteuttaa mediakasvatusta. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen kehittämiseen sekä verkkonuorisotyön kehittämiseen tarkoitettuja avustuksia on mahdollista hakea paikalliseen toimintaan. Tutustu hakuaikeihin ja hakuperusteisiin Kulttuuri- ja Nuoriso-alasivuilta, kohdasta Avustukset.
- www.oph.fi/rahoitus/valtionalavustukset
Opetushallituksen valtionalavustustoiminnan ensisijaisina tavoitteina on tukea kehittämis-, kokeilu- ja käynnistämishankkeita, joissa tuotetaan levittämiskelpoisia malleja, menetelmiä ja käytäntöjä sekä pyritään pysyviin toiminnallisiin tai rakenteellisiin muutoksiin ja parannuksiin.
- www.minedu.fi/OPM/Avustukset/muita_avustuslaehteita/?lang=fi
Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuille on koottu opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan liittyviä muita apurahoja ja avustuksia myöntäviä tai niistä tiedottavia tahoja.
- www.saatiopalvelu.fi
Säätiöt ja rahastot myöntävät apurahoja sääntöjensä määräämään tarkoitukseen hakemuksesta. Tutustu niihin Säätiöpalvelun sivuilla.
- www.aurora-tietokanta.fi
Aurora-tietokannasta voit etsiä tieteen, taiteen ja kulttuurin rahoitusmahdollisuuksia. Tietokanta sisältää rahoittajia Suomesta sekä ulkomaisia rahoittajia, joiden rahoitusta suomalaisten tai Suomessa asuvien on mahdollista hakea.
- www.kulturkontaktNord.org/lang-fi/tukimuodot/
Pohjoismaisiin yhteistyöhankkeisiin voi tukea hakea Pohjoismaiden kulttuuripolitiikan kulttuuritukiohjelmista. Ohjelmien yhteisenä tavoitteena on tukea pohjoismaista yhteistyötä ja kulttuurivaihtoa.
- www.rakennerahastot.fi/
Euroopan sosiaalirahaston ESR:n rahoitusta voi hakea tukea hankkeille, joiden tavoitteena on innovoinnin ja uuden luomisen edistäminen, työpaikkojen ja yritysten kehittäminen sekä kasvun tukeminen, osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen sekä osallisuuden lisääntyminen.
- http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/calls/index_en.htm
Euroopan unionilta on mahdollista saada tukea kulttuuri- ja koulutushankkeisiin.
- http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_fi.htm
Erasmus+ -ohjelman tavoitteena on parantaa osaamista ja työllistävyyttä sekä uudistaa koulutusta ja nuorisotyötä. Erasmus+ -ohjelmasta tuetaan kansainvälistä yhteistyötä koulutus- ja nuorisoalan organisaatioiden ja laitosten välillä. Tavoitteena on lähentää oppilaitoksia ja työelämää. Ohjelmasta tuetaan myös kansallisia toimia, joilla uudenaikaistetaan yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä nuorisotyötä.

7. Viestintä lisää yhteistyön ja onnistumisen mahdollisuuksia

Yksi mediakasvatustoiminnan suurimmista haasteista liittyy tiedon saamiseen ja sen jakamiseen. Ongelmana on saada riittävästi tietoa meneillään olevista hankkeista. Toisaalta tiedon levittäminen omasta hankkeesta voi tuntua vaikealle. Alueellisen tiedottamisen osaaminen on yllättävän tärkeä taito, jotta tieto toiminnasta leviää. Yhteistyöhankkeissa yhteisen tiedotussuunnitelman tekeminen ja tiedotuksen vaikutuksen arvioinnin mittaaminen on tärkeää. On hyvä, että yhteistyötä tehtäessä kaikki tekevät tiedotusta omilla kanavillaan ja verkostoissaan, jotta tieto leviää. Aikataulut ja kohde-ryhmät sovitaan yhdessä.

 ”Olisi kullanarvoista saada tietää, mitä muut tekevät samalla alalla. Tietoa voi vain olla välillä tosi vaikea saada ja moni hanke tiedottaa vasta sitten, kun hanke on loppusuoralla ja viimeistä seminaaria vaille. Verkon hankepankit ovat hyvä juttu – nyt niitä pitäisi vain kaikkien oppia käyttämään!”

Suuri yksittäinen kompastuskivi on uskomus siihen, että omista toiminnoista tiedottamiseen riittää esimerkiksi Facebook-ryhmän perustaminen tai julkaistu kirjoitus omilla nettisivuilla. Etenkin sosiaalisessa mediassa kannattaa ottaa huomioon, että postaus tarvitsee jakajia ja tykkääjiä, jotta se leviää tehokkaasti. Verkkomedioiden kautta tiedottaminen on vain osa tiedotuskokonaisuutta. Mitä muita kanavia kohderyhmät käyttävät, missä he luontaisesti liikkuvat ja hakevat tietoa? Näkyvyyden luominen omalle hankkeelle ja mediakasvatustyöllä tukee usein myös toiminnan jatkuvuutta.

On olennaista kartoittaa ne tiedotuskanavat ja -palvelut, joista itse voi saada tärkeää tietoa mediakasvatustoiminnasta. Tietoa saat liittymällä sähköpostilistoille (esimerkiksi Mediakasvatusseuran valtakunnallinen mediakasvatus.fi-uutiskirje), liittymällä sosiaalisessa mediassa keskeisiin ryhmiin sekä ilmoittamalla kiinnostaville hankkeille ja yhteistyökumppaneille, että haluat päästä heidän tiedotuslistoilleen. Tiedotusmateriaalia omien hankkeiden tuloksista ja kuulumisista kannattaa myös tarjota eri kanaville ja sivustoille. Yksi keskeinen kanava on mediakasvatus.fi, johon tietoa omasta hankkeesta kannattaa lähettää.

Kun tavoitteena on levittää tietoa omasta toiminnasta, on alueellinen mediakasvatusverkostosi on keskeinen tiedon leviämisen kanava. Koosta heistä sähköpostitai muu tiedotuslista ja pidä heidät ajan tasalla, kun toteutat tai kokeilet jotakin uutta.

Opettele tekemään tehokasta tiedotusta. Hyvä tiedote on maksimissaan yhden A4:n pituinen ja siinä kerrotaan lyhyesti, mitä tapahtuu ja missä, kuka teki, miten, kenelle ja miksi. Tiedotteeseen kannattaa aina lisätä myös, keneltä voi saada lisätietoa ja esimerkiksi kuvia toiminnasta.

Vinkkejä alueelliseen tiedotukseen

- Hyödynnä kohdeyleisön verkostoja ja sosiaalisen median voimaa perustamalla Facebook- tai muu some-ryhmä, jota päivitetään aktiivisesti. Valitse mieluummin yksi kanava, jota varmasti käytät kuin monta, joita et ehdi käyttää kunnolla. Sopiva aktiivisuuden taso sosiaalisessa mediassa löytyy kokeilemalla – kokeile päivitystahdiksi vaikkapa yksi postaus per päivä.
- Sosiaalisen median kanavat toimivat vuorovaikutuksen väylinä, ei siis kannata typistää tiedotusta pelkäksi tiedottamiseksi omista toiminnoista vaan myös pistämällä yhteisö töihin: kysele, pyydä arviota tai apua, innosta kokeilemaan, pyydä jakamaan ja tykkäämään sisällöistäsi.
- Ole itse aktiivinen verkostoituja. Liity keskeisiin sosiaalisen median verkostoihin ja tee työtäsi näkyväksi. Vaikka oman hankkeen hehkuttaminen voi tuntua aluksi hassulle, voit yllättyä kuinka monia tekemäsi työ aidosti kiinnostaa. Verkostoitumalla netissä löytää myös hyviä yhteistyökumppaneita.
- Verkostoidu myös livenä. Tutki, mitä alueellisia tapahtumia järjestetään ja voitko päästä niihin mukaan kertomaan hankkeestasi. Kalenteriin kannattaa myös laittaa kaikki näkyvyyden kannalta tarpeelliset seminaarit ja sidosryhmätapaamiset. Lähde tapahtumiin aina sillä asenteella, että mahdollisimman moni tutustuu työhösi - ota siis mukaasi esimerkiksi käyntikortit, pinkka pieniä flyereita tai muuta kiinnostavaa jaettavaa aineistoa.
- Hyödynnä paikalliset mediavälineet ja julkiset kanavat, kuten kunnan verkkosivusto. Niissä julkaistaan mielellään alueellisia ja paikallisia juttuja, myös videoita ja kuvia. Jos teet jonkun tapahtuman, ilmoita niistä paikallisissa menovinkki-kanavissa sekä tapahtumakalentereissa.
- Ole yhteydessä rahoittajaan ja muihin tärkeisiin sidosryhmiin, kun teette jotakin kiinnostavaa. Tee työstäsi näkyvää matkan varrella, ei vain raportointivaiheessa.
- Pidä yllä mediaseurantaa alueellisen toiminnan näkyvyydestä: kerää lehtileikkeet, kirjaa ylös radioesiintymiset ja Youtube-videoidesi katsojamäärät. Mediaseuranta konkretisoi tiedotustyösi tuloksia ja ne on helppo raportoida hankkeen päätyttyä.

Tiedotustoiminnan runko

Tiedotuskumppanisi	Osoite, linkki tai yhteystieto	Milloin tiedotat, mitä tiedotat?
Alueellisten yhteistyökumppaniasi mediat (organisaation lehdet ja muut mediat, sosiaalisen median kanavat ja nettisivut, Wilma-tyyppiset postitusjärjestelmät)		
Oman organisaatiosi mediat (intra, extranet, lehdet ja muut mediat, sosiaalisen median kanavat)		
Paikallislehdet		
Paikallisradiot		
Televisiokanavat		
Kunnallinen tiedotustaho (kuntalaisille suunnatut verkkosivut, lehdet ja muut kanavat)		
Paikat, joihin viedä julisteita tai esitteitä jakoon		
Tilaisuudet, joihin viedä julisteita tai esitteitä jakoon		
Keskeiset postituslistat		
Sidosryhmien ja kohderyhmien omat erityismediat, joita he käyttävät		
Oppilaitokset, esimerkiksi paikalliset korkeakoulut		

Mediakasvatusseura tukee alueellista tiedotusta

- Mediakasvatusseura ylläpitää [Mediakasvatus.fi](http://www.mediakasvatus.fi) -verkkopalvelun lisäksi mm. valtakunnallista uutiskirjettä, johon kannattaa lähettää tietoa omista hankkeista ja projekteista. Lähetä tietoa sähköpostitse mediakasvatus@mediakasvatus.fi tai Lähetä sisältöä -toiminnon avulla <http://www.mediakasvatus.fi/laheta-sisaltoa>
- Lisää alueelliset tapahtumat Mediakasvatus.fi:n Tapahtumat-sivulle ja Hankkeet-sivulle. Niiden avulla tieto toiminnastasi leviää valtakunnallisesti sekä paikallisesti.
- Lähetä materiaalisi myös mediakasvatus.fi-materiaalipankkiin <http://www.mediakasvatus.fi/materiaalit>. Jos hankkeellasi ei ole omia kotisivuja, voidaan materiaalit säilöä mediakasvatus.fi:n materiaalisivustolle, josta ne ovat löydettävissä myös sen jälkeen kun hanke päättyy.
- Jos hankkeessasi tuotetaan selvityksiä tai tutkimuksia, ne kannattaa julkaista mediakasvatus.fi:n tutkimustietokannassa. <http://www.mediakasvatus.fi/alanjulkaisut>

8. Mediakasvatus- myönteisen kulttuurin edistäminen

”Onnistuneen alueellisen yhteistyön salaisuus on yhteiset alueelliset eri alojen ihmisten tapaamiset, joissa on varattu tarpeeksi aikaa vapaalle keskustelulle, tutustumiselle ja ideoimiselle.”

Mediakasvatuksen alueellinen kehittäminen lähtee usein liikkeelle yksittäisistä ihmisistä. Tavoitteena on usein juurruttaa mediakasvatuksen kulttuuri paitsi omaan organisaatioon, myös innostaa muita ihmisiä mukaan oman alueen tai paikkakunnan mediakasvatustalkoisiin. Jotkut toimintamallit ja muodot jäävät yrityksiksi ja yksittäisiksi kokeiluiksi, toiset jäävät elämään pidempään. Kokeilua ja erehtymistä ei pidä pelätä. On kuitenkin hyvä miettiä, miten toiminta saadaan juurrutetuksi alueelle niin, että se ei leppää yhden ihmisen varassa ja että toiminnan kehittymisestä kannetaan huolta yhdessä. Myös kohderyhmän sitouttaminen toiminnan suunnitteluun on hyvä pitää mielessä, jotta mediakasvatustoiminta todella ”osuu” kohderyhmään. Jos toimintaa suunnataan lapsille ja nuorille, on tärkeää pohtia miten heitä voidaan ottaa mukaan jo toiminnan suunnitteluvaiheessa. Lasten ja nuorten osallistuminen hankkeen suunnitteluun, toteutukseen ja onnistumisen arviointiin tärkeää ja lisää myös onnistumisen mahdollisuuksia, kun kohderyhmää huomioidaan prosessin jokaisessa vaiheessa.

Alueellinen mediakasvatusstrategia on yksi tapa hahmottaa, mitä toimintaa ollaan tekemässä, miksi ja mihin toiminnalla tähdätään. Strategian tehtävä ei ole olla virallinen asiakirja, vaan siihen voi suhtautua työsuunnitelmana, joka sitoo toimijoita yhteisiin tavoitteisiin. Strategiaan voi myös palata säännöllisesti ja katsoa, onko tavoitteisiin päästy. Tavoitteiden kirjaaminen on hyvä siksi, että toiminnan laadulle ja määrälle saadaan mittarit. Mittarit ovat tärkeitä työvälineitä, kun rahoittajalle perustellaan miksi hanketta tulisi rahoittaa nyt ja jatkossa.

”Yhteistyö on onnistunutta, kun osallistajat ovat tyytyväisiä ja haluavat lisää samanlaista toimintaa.”

Yksi hyväksi havaittu tapa on tutustua olemassa oleviin linjauksiin ja asiakirjoihin, joissa mediakasvatus asemoidaan osaksi laajempaa yhteiskunnallista keskustelua. Näistä asiakirjoista löytyy myös perustelut mediakasvatustoiminnan tarpeellisuudelle ja sieltä poimitut näkökulmat jäməköittävä omaa arkista työtä, auttaen perustelemaan miksi minä teen juuri nyt tätä ja mihin toimintamme tähtää. Tällaisia asiakirjoja ovat esimerkiksi:

- opetussuunnitelmat
- mediakasvattajan eettiset periaatteet
- kotimaiset ja kansainväliset lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvät toimenpide- ja politiikkaohjelmat
- lasten oikeuksien sopimus
- viranomaisten ja erilaisten asiantuntijaryhmien linjaamat mediakasvatuksen suuntaviivat

Näistä keskeisimmät löydät Luettavaa-listasta oppaan loppuosasta. Useat ammattikunnat ovat myös linjanneet omia sisäisiä tavoitteita, eettisiä linjauksia ja toimenpide-ehtotuksia, joihin voi tutustua.

Strategia kannattaa rakentaa alueellisista lähtökohdista ja sitoa esimerkiksi kunnan omaan kulttuuristrategiaan. Näin se myös linkittyy luontevasti isompaan kokonaisuuteen eikä jää irralliseksi asiakirjaksi. Mediakasvatukseen liittyvä strategia on hyvä myös julkaista näkyväksi alueellisille sidosryhmille, kohderyhmille sekä valtakunnalliselle verkostolle. Näin hyvät käytänteet leviävät ja muut voivat hyötyä alueellisen yhteistyön hedelmistä.

Strategiatyön tueksi kysymyksiä:

- Mitkä ovat mediakasvatustoimintamme yhteiset arvot? Esimerkiksi: ”Mediakasvatustoimintamme on laadukasta, tavoitettavaa ja tunnustettua jokaisen osallistuvan organisaation toimintakulttuurissa.”
- Mikä on toimintamme visio, yhteinen suuri päämäärä? Esimerkiksi: ”Kaikki kunnan lapset ja nuoret pääsevät mediakasvatustoiminnan piiriin vuonna 2020”.
- Mitkä ovat toimintamme päämääriä käytännössä? Esimerkiksi: ”Lasten ja nuorten mediataidot vahvistuvat – tuotetaan oppitunteja, työpajoja ja materiaaleja koulujen ja nuorisotoimen käyttöön. Opettajien mediakasvatusosaaminen vahvistuu – järjestetään täydennyskoulutusta kaikille opettajille.”
- Miten toimintaympäristö ja -kulttuureja täytyy muuttaa että päämääriin päästään? Esimerkiksi: ”Kunnalla ei ole rahaa mediakasvatustoimintaan – etsitään vaihtoehtoiset rahoituskanavat. Opettajia on vaikea saada koulutukseen – toteutetaan kysely, jonka avulla selvitetään missä muodossa koulutus voisi onnistua.”
- Miten päämääriin pääsyä arvioidaan? Esimerkki: ”Toimintaan osallistuneiden määrä, koulutettavapäivät, osallistujakyselyt ja muu arviointimateriaali.”
- Miten kohderyhmä osallistetaan toiminnan suunnitteluun? Esimerkki: ”Oppilailta ja opettajilta kysellään, millaista toimintaa he haluavat ja millaisessa muodossa. Oppilaiden ja opettajien osaamista hyödynnetään toiminnan toteuttamisessa ja arvioinnissa”

Strategioilla on toisinaan ikävä taipumus jäädä tekemisen jälkeen mappiin. Hyvin tehty strategia on kuitenkin käyttökelpoinen työväline ja ohjaa mediakasvatusmyönteisen kulttuurin juurruttamista. Alueellisen mediakasvatustyön kehittämiseen kannattaa pitkällä tähtäimellä sitouttaa myös vaikkapa paikallisen korkeakoulun opiskelijoita, jotka voivat tehdä osana opintojaan selvityksiä, kyselyjä ja kartoituksia, joiden avulla saa arvokasta tietoa toiminnan onnistumisesta ja tuloksista. Näitä tietoja voi myös hyödyntää rahoituksen hankinnan tukena.

9. Luettavaa

Tämä opas perustuu ennen kaikkea käytännön kokemuksiin ja hyviin mediakasvatusalan ammatillisiin käytäntöihin. Siksi kirjallisuuslistalle on nostettu vain muutamia keskeisiä lähdeteoksia. Oppaassa mainituista osa-alueista, kuten hanketiedottamisesta ja moniammatillisesta yhteistyöstä on kirjoitettu paljon ja verkosta hakemalla löytyy myös monia kiinnostavia julkaisuja eri alojen ammattilaisille.

- Mediakasvatuksen julkaisuja kannattaa selailta Mediakasvatusseuran Julkaisutietokannasta: <http://www.mediakasvatus.fi/alanjulkaisut/>
- Euroopan komission Creative Europe –julkaisutietokannasta löydät komission julkaisemat kansainväliset raportit, joissa medialukutaidolla on oma tärkeä roolinsa: http://ec.europa.eu/culture/library/index_en.htm
- Andersson, Julia & Lundvall, Anniina. 2012. Katsaus mediakasvatuksen toimijoihin 2012. Saatavilla: http://www.mediakasvatus.fi/files/Mediakasvatus_Suomessa2012_paivitysversio2.pdf
- Hietanen, Mervi. 2014. Monilukutaitoa kirjastosta. Lukemisen taidot ja taset – ymmärtäväksi lukijaksi kirjaston avulla. Raportti Tampereen kaupungin kirjastosta lukutaidon tukijana. Saatavilla: <http://www.kirjastot.fi/sites/default/files/ancmt/Monilukutaitoa%20kirjastosta.pdf>
- Jyrkiäinen, Anne. 2007. Verkosto opettajien tukena. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavilla: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67794/978-951-44-7149-0.pdf?sequence=1>
- Kerhokeskus. 2009. Mediakasvatus esi- ja alkuopetuksessa. Saatavilla: http://www.opinkirjo.fi/easydata/customers/opinkirjo/files/materiaalit/mediakasvatus_esi-ja_alkuopetuksessa_netti.pdf
- Kerhokeskus. 2011. Mediataitojen oppimispolku perusopetuksessa. Saatavilla: http://www.opinkirjo.fi/easydata/customers/opinkirjo/files/materiaalit/mediataitojen_oppimispolku_netti.pdf
- Kontio, Mari. 2010. Moniammatillinen yhteistyö. Saatavilla: <http://oulu.ouka.fi/seutu/tukeva/Moniammatillinen-julkaisu.pdf>
- Kukkonen, Minna & Lavonen Jari. 2014 Koulu, kirjasto päiväkotia ja hoivakotia oman kylän verkostossa. Teoksessa Hannele Niemi ja Jari Multisilta (toim.) Rajaton luokkahuone. Juva: PS-kustannus 152–172.
- Lapsiasiaivaltuutettu. 2007. Ehdotus lasten ja nuorten mediakasvatuksen kehittämiseksi. Saatavilla: http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=101063&name=DLFE-8161.pdf

- Lundvall, Anniina; Linna, Esa; Fedotoff, Jaana; Pietilä, Mika. (toim). 2012. Me tehdään mediaa. Ideoita ja käytänteitä nuorten toimituksiin nuorten tieto- ja neuvontatyössä. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelu Koordinaatti. Saatavilla: <http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/Me-tehdään-mediaa-nettiversio.pdf>
- Mediakasvatusseura. 2014. Mediakasvattajan eettiset periaatteet. Saatavilla: http://mediakasvatus.fi/mk_eettiset.pdf
- Opetushallitus. 2011. Lapset ja nuoret mediaosallistujina – Osallistumista tukevan mediakasvatuksen toimintaohjelma. Saatavilla: http://www.oph.fi/download/139651_Lapset_ja_nuoret_mediaosallistujina.pdf
- Opetusministeriö. 2009. Kulttuuripolitiikan strategia 2020. Saatavilla: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm12.pdf?lang=fi>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2013. Hyvä medialukutaito. Suuntaviivat 2013–2016. Saatavilla: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2013/liitteet/OKM11.pdf?lang=fi>
- Palsa, Lauri, Pääjärvi, Saara, Tossavainen, Tommi & Pekkala, Leo. 2014. Mediakasvatushankkeet 2009–2013: Selvitys opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla rahoitetuista hankehakemuksista. Saatavilla: https://kavi.fi/sites/default/files/documents/kavi_selvitys_mediakasvatushankkeet_2009-2013.pdf
- Pääjärvi, Saara ja Sommers-Piironen, Johanna. 2013. Mediakasvatus kuuluu kuvaan varhaiskasvatuksessa. Toimintamalleja ja jaettuja kokemuksia varhaisen mediakasvatuksen yhteiseen kehittämiseen. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus MEKU. Saatavilla: <http://www.mediataitokoulu.fi/kuuluukuvaan.pdf>
- Savolainen, Tarja. 2011. Lapset ja media. Kolmen hankekokonaisuuden arviointi. Cupore. Saatavilla: <http://www.cupore.fi/documents/LapsetJaMedia.pdf>
- Stakes ja Opetusministeriön Mediamuffinssi-hanke. 2008. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Saatavilla: http://www.thl.fi/documents/732587/741077/mediakasvatus_varhaiskasvatuksessa.pdf
- Suomen kirjastoseura. 2014. Mediakasvatus yleisissä kirjastoissa: suosituksia ja suuntaviivoja. Saatavilla: http://suomenkirjastoseura.fi/files/Mediakasvatus/mediakasvatus_koko%20julkaisu%20netiss%2024%202%202014.pdf
- Tornberg, Leena. 2014. Ensiksi tahtoa, sitten osaamista ja välineitä – Selvitys museoiden mediakasvatuksesta 2014. http://www.museoliitto.fi/doc/Selvitys_museoiden_mediakasvatuksesta_2014.pdf